

ZORGCENTRA NA SEKSUEEL GEWELD IN BELGIË

Het ZSG-model

Zorgcentra
na Seksueel Geweld

Z S G . B E L G I U M . B E

Editie 2024

INTRODUCTIE

Dit document legt de nationale criteria vast waaraan de Zorgcentra na Seksueel Geweld in België moeten voldoen en beschrijft de toe te passen standaardprocedures. Het ontwerp van draaiboek werd opgesteld door Drs. Saar Baert en Prof. Dr. Ines Keygnaert van de Universiteit Gent in opdracht van het federale gelijkemansbeleid. Dit ontwerp werd op 20/03/2020 opgeleverd aan het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (het Instituut).

Hoofdstukken behorende tot het dit document zijn de handelingsplannen voor de forensisch verpleegkundige, de ZSG-psycholoog en de zedeninspecteur en het handelingsplan rond de opvang van minderjarige slachtoffers. De nationale criteria en standaardprocedures, de handelingsplannen en alle bijlagen vormen samen het "ZSG-model".

Het volledige ZSG-model werd besproken in de verschillende technische werkgroepen, zijnde de psychologische, medische, forensische en politieel-justitiële werkgroep, en naderhand tevens op de technische werkgroep voor minderjarige slachtoffers. In het licht van de bevindingen van deze werkgroepen werd het oorspronkelijke ontwerp van model, zoals opgesteld door Prof. Dr. Ines Keygnaert en Saar Baert bijgesteld en vervolledigd door het Instituut, waarna het werd gevalideerd door de Nationale Stuurgroep ZSG op 15/05/2020 en 10/05/2021. Een update van het ZSG-model werd voorgelegd op en goedgekeurd door de Nationale Stuurgroep ZSG op 21/11/2022. Het ZSG-model werd voor het laatst bijgewerkt in 2024, na feedback vanuit de ZSG.

In functie van eventuele referentie naar het ZSG-model, gelieve steeds volgende bronvermelding te gebruiken: Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (ed). Zorgcentra na Seksueel Geweld in België: het ZSG-model (Editie 2024). Brussel: IGVM.

NATIONALE CRITERIA EN STANDAARDPROCEDURES

Zorgcentra
na Seksueel Geweld

Z S G . B E L G I U M . B E

Voorbehouden rechten ZSG-Model

Het ZSG-Model is eigendom van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (het Instituut). Het Instituut behoudt zich alle rechten voor met betrekking tot dit ZSG-Model. Het ZSG-model is een levend model, wat een continue verfijning vergt. Het Instituut behoudt aldus het recht om wijzigingen door te voeren in het ZSG-model na overleg met de technische werkgroepen en stakeholders.

INHOUDSTAFEL

1	ZORGCENTRA NA SEKSUEEL GEWELD.....	3
2	BETROKKENEN PARTNERS BIJ HET ZORGCENTRUM NA SEKSUEEL GEWELD	5
2.1	Primair partnerschap	5
2.2	Secundaire partners.....	6
2.3	Andere partners.....	7
3	INFRASTRUCTUURCRITERIA	8
4	FUNCTIEPROFIELEN.....	11
4.1	Forensisch verpleegkundige.....	11
4.2	Psycholoog.....	12
4.3	Leidinggevende ZSG-afdeling ziekenhuis	14
4.4	Arts-medisch verantwoordelijke ZSG-afdeling.....	15
4.5	Zedeninspecteur	16
4.6	ZSG-coördinator politie.....	18
4.7	Liaisontaken van de politie	19
4.8	Aanbevelingen met betrekking tot de functie magistraat verantwoordelijk voor de Zorgcentra na Seksueel Geweld bij het parket van eerste aanleg	19
5	AANVULLENDE KWALITEITSCRITERIA	20
5.1.	Teamoverleg, intervisie en supervisie	20
5.2.	Overleg met primaire en secundaire partners.....	21
5.3.	Bereikbaarheid.....	21
5.4.	Registratie	21
6	HANDELINGSPLANNEN EN BIJLAGEN	22

AFKORTINGEN

CGT	Cognitieve gedragstherapie
EMDR	Eye movement desensitization and reprocessing
IGO	Instituut voor Gerechtelijke Opleiding
Instituut	Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen
PTSS	Posttraumatische-Stressstoornis
SAS	Seksuele Agressie Set
TAM	Techniek audiovisueel verhoor minderjarigen en kwetsbare meerderjarigen
ZSG	Zorgcentrum na Seksueel Geweld

1 ZORGCENTRA NA SEKSUEEL GEWELD

Een Zorgcentrum na Seksueel Geweld bestaat uit een primair partnerschap tussen het ziekenhuis, de politie en het parket. Op een Zorgcentrum na Seksueel Geweld kunnen slachtoffers van acuut seksueel geweld¹ alle mogelijke bijstand krijgen op één plaats. Het Zorgcentrum na Seksueel Geweld is 24/24 en 7/7 toegankelijk voor slachtoffers en hun directe omgeving via telefoon, mail, aanmelding in persoon, via de hulpdiensten of via politie. De volgende zorgen en bijstand kunnen worden aangeboden in een Zorgcentrum na Seksueel Geweld:

- **Medische zorg:** een forensisch verpleegkundige verzorgt de verwondingen en letsels van meerderjarige slachtoffers, onderzoekt en behandelt de fysieke, seksuele of reproductieve gevolgen, al dan niet bijgestaan door een arts. De medische zorg wordt bij minderjarigen verleend door een multidisciplinair team dat minstens bestaat uit de forensisch verpleegkundige en een arts;
- **Forensisch onderzoek:** de forensisch verpleegkundige, of het multidisciplinair team bij minderjarige slachtoffers, beschrijft de letsels, zoekt naar sporen van de pleger en het seksueel geweld en verzamelt bewijsmateriaal in het kader van een eventuele klacht;
- **Psychische zorg:** de forensisch verpleegkundige, of het multidisciplinair team bij minderjarige slachtoffers, luistert aandachtig, geeft uitleg over de normale reacties na een schokkende gebeurtenis en adviseert slachtoffers en steunfiguren over hoe ze daarmee om kunnen gaan. Daarnaast begeleidt een ZSG-psycholoog het verdere verwerkingsproces van het slachtoffer en/of van de begeleidende steunfiguren;
- **Klachtneerlegging:** slachtoffers of steunfiguren kunnen klacht neerleggen bij de politie en worden in dat kader verhoord door een speciaal opgeleide zedeninspecteur. Minderjarige slachtoffers en kwetsbare meerderjarigen worden verhoord door een gebrevetteerde TAM-verhoorder;
- **Opvolging en warme doorverwijzing:** de forensisch verpleegkundige volgt de medische en psychische toestand van de slachtoffers op na de eerste aanmelding, coördineert de nazorg en verwijst de slachtoffers en steunfiguren door naar de gepaste psychosociale en juridische diensten.

De fysieke locatie waar het Zorgcentrum zich bevindt, wordt de ZSG-afdeling genoemd en betreft een afzonderlijke, fysiek gescheiden entiteit in het ziekenhuis. De ZSG-afdeling is een gemakkelijk bereikbaar centrum en beschikt over de nodige infrastructuur en accommodatie om voor slachtoffers van seksueel geweld de doelstellingen van de holistische en multidisciplinaire zorg te realiseren.

Wat het ZSG voor een slachtoffer kan doen, hangt af van hoe lang geleden het seksueel geweld plaats vond:

- Als het seksueel geweld in de acute fase plaatsvond (binnen de 7 dagen), dan kan een slachtoffer of diens steunfiguren naar het ZSG gaan, bellen of mailen en krijgt het slachtoffer onmiddellijk de nodige medische en psychische zorg en kan een forensisch onderzoek worden uitgevoerd. Het slachtoffer kan, indien gewenst, ook klacht neerleggen. Voor meerderjarige slachtoffers zal het (gefilmd) verhoor worden afgenomen door

¹ Er is sprake van acuut seksueel geweld wanneer een slachtoffer van aantasting van de seksuele integriteit waarbij potentieel sporen kunnen worden aangetroffen of (poging tot) verkrachting zich binnen de zeven dagen, nadat dit seksueel geweld plaatsvond, aanmeldt. Indien het seksueel geweld langer dan zeven dagen geleden gebeurde, wordt er gesproken over niet-acuut seksueel geweld.

zedenspecteurs van de politie en dit op de ZSG-afdeling zelf. Indien het minderjarig slachtoffer of diens ouders of steunfiguren klacht willen neerleggen, vordert het parket een audiovisueel verhoor dat zal worden uitgevoerd door gebrevetteerde TAM-verhoorders. Indien het Zorgcentrum na Seksueel Geweld over de nodige infrastructuur voor dit audiovisueel verhoor beschikt, kan het verhoor worden afgenomen op de ZSG-afdeling en dit al dan niet op het moment van de eerste aanmelding.

- Indien het seksueel geweld niet in de acute fase plaatsvond maar wel minder dan één maand geleden, dan belt of mailt het slachtoffer voor het maken van een afspraak. Het Zorgcentrum gaat na wat er nog mogelijk is qua medische en psychologische zorg en forensisch(-klinisch) onderzoek op de ZSG-afdeling. Voor eventuele klachtneerlegging kan er via het Zorgcentrum een afspraak gemaakt worden bij de politie. Een minderjarig slachtoffer kan tevens warm doorverwezen worden naar het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of SOS Enfants.
- Is het seksueel geweld langer dan een maand geleden, dan kan het slachtoffer bellen of mailen om de noodzaak voor een afspraak op het ZSG samen te bespreken. Tijdens de afspraak wordt er gekeken welke medische en psychische zorg nodig is zodat er gericht kan doorverwezen worden naar het bestaande hulpverlenings- en zorgaanbod buiten het Zorgcentrum. Voor eventuele klachtneerlegging kan er via het Zorgcentrum een afspraak gemaakt worden bij de politie. Indien het slachtoffer minderjarig is en er geen klacht wordt neergelegd, kan er worden doorverwezen naar het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of SOS Enfants.

Steunfiguren zoals ouders, familie, partners, vrienden... die meekomen met een slachtoffer kunnen zelf ook terecht bij de forensisch verpleegkundige voor eerste opvang, uitleg en advies. Zij kunnen indien gewenst ook terecht bij de ZSG-psycholoog voor begeleiding, al of niet samen met het slachtoffer. Steunfiguren kunnen ook altijd nuttige tips vinden in de Gids voor Steunfiguren die in verschillende talen beschikbaar is. De gids kan digitaal worden geraadpleegd op de site zsg.belgium.be of in gedrukte versie in de ZSG-afdeling.

Verschillende professionals zijn betrokken bij de werking van een Zorgcentrum na Seksueel Geweld. Het gaat om forensisch verpleegkundigen, ZSG-psychologen en zedenspecteurs (zie hoofdstuk 5). De forensisch verpleegkundigen en ZSG-psychologen werken nauw samen met arts-specialisten zoals spoedartsen, gynaecologen, urologen, pediaters, geriaters, psychiaters en infectiologen. Bij minderjarige slachtoffers vormt de forensisch verpleegkundige een multidisciplinair team met een arts-specialist. Afhankelijk van het biologisch geslacht en het lichamelijke en psychologische ontwikkelingsniveau van de minderjarige zal het gaan om een pediater, gynaecoloog of uroloog. Het multidisciplinair team kan vervoegd worden door de ZSG-psycholoog of een kinderpsychiater indien dat aangewezen is. Alle medewerkers zijn specifiek gerekruteerd en opgeleid voor hun taak binnen het Zorgcentrum na Seksueel Geweld.

De procedures voor de betrokken medewerkers zijn vastgelegd in handelingsplannen (zie hoofdstuk 6). De richtlijnen voor het forensisch onderzoek staan in het Forensisch Stappenplan beschreven en verschillen van de Seksuele Agressie Set. Daarnaast is in elke regio waar een Zorgcentrum na Seksueel Geweld operationeel is een samenwerkingsovereenkomst getekend tussen de primaire partners (het ziekenhuis, de politie en het parket) en de secundaire partners (het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of SOS Enfants en de Justitiehuizen) (zie hoofdstuk 3).

2 BETROKKENEN PARTNERS BIJ HET ZORGCENTRUM NA SEKSUEEL GEWELD

2.1 Primair partnerschap

Het Zorgcentrum na Seksueel Geweld bestaat uit een primair partnerschap tussen een ziekenhuis en de politiediensten en het parket van het gerechtelijke arrondissement waar het ziekenhuis gelegen is.

Het ziekenhuis staat in voor het onthaal van slachtoffers op de ZSG-afdeling, de eerste psychische hulp, het forensisch onderzoek, de medische zorg, de psychologische begeleiding van slachtoffers en hun steunfiguren, de opvolging van slachtoffers van seksueel geweld op middellange termijn en de doorverwijzing van minderjarige slachtoffers naar het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of SOS Enfants. Het ziekenhuis verwijst alle slachtoffers die klacht neerlegden tevens door naar het Justitiehuis voor vragen in verband met de gerechtelijke opvolging van hun klacht.

De politie is verantwoordelijk voor het onthaal van het slachtoffer en diens steunfiguren op het politiekantoor, voor het organiseren van het vervoer van het slachtoffer naar en van de ZSG-afdeling bij acuut seksueel geweld, het verhoor van het meerderjarig slachtoffer op de ZSG-afdeling, het TAM-verhoor van het minderjarig slachtoffer of het kwetsbaar meerderjarig slachtoffer en de verdere politionele opvolging van de ZSG-dossiers waar klacht werd neergelegd.

Het parket voorziet de juridische opvolging van slachtoffers van seksueel geweld die klacht neerlegden. Bij minderjarige slachtoffers handelt het in overeenstemming met de wet op de jeugdbescherming².

Alle partners moeten bereid zijn tot samenwerking binnen dit partnerschap, zoals gestipuleerd in een samenwerkingsovereenkomst. Daarnaast dient elke primaire partner aan volgende specifieke voorwaarden te voldoen.

Het ziekenhuis:

- Beschikt over een spoedafdeling, gynaecologie, urologie of gastro-enterologie, pediatrie, psychiatrie, geriatrie, sociale dienst en interculturele bemiddelaars;
- Beschikt over een erkenning als hiv-referentiecentrum of is bereid tot samenwerking met een erkend hiv-referentiecentrum dat zich engageert om een arts naar de ZSG-afdeling te detacheren;
- Goede toegankelijkheid voor slachtoffers via openbaar vervoer, met wagen, fiets of te voet;
- Goede toegankelijkheid van de ZSG-afdeling en al zijn faciliteiten voor personen met beperkte mobiliteit;
- Beschikt over de nodige fysieke ruimte om een ZSG-afdeling te onderhouden (zie hoofdstuk 4);
- Bereidheid tot interne samenwerking tussen de verschillende medische disciplines van het ziekenhuis in het kader van het Zorgcentrum na Seksueel Geweld, met minimaal een telefonische beschikbaarheid van artsen-specialisten 24/24 -7/7;
- Bereidheid tot het rekruteren van een multidisciplinair ZSG-team volgens de vooropgestelde functieprofielen (zie hoofdstuk 5) op basis van een interview;
- Bereidheid om ZSG-personeel te laten deelnemen aan de ZSG-opleiding;
- Bereidheid tot externe samenwerking met de primaire en secundaire partners van een Zorgcentrum na Seksueel Geweld (politie, parket, de Justitiehuisen en het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of SOS Enfants) en andere stakeholders (bv. laboratoria);
- Vanaf de inwerkingtreding van het Koninklijk Besluit bedoeld in artikel 6 van de wet van 17 mei 2017 tot wijziging van het Wetboek van strafvordering en van de wet van 22 maart 1999 betreffende de identificatieprocedure via DNA-onderzoek in strafzaken, met het oog op de oprichting van een DNA-

² Art. 30 en art. 36 §2 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade, (B.S. 15-04-1965)

gegevensbank “Intervenanten” zal het personeel, betrokken bij de forensische staafname, handelen in overeenstemming met deze wet.

De samenwerkende politiedienst(en):

- Bereidheid tot het rekruteren en selecteren van zedeninspecteurs en een ZSG-coördinator van de politie volgens de vooropgestelde functieprofielen (zie hoofdstuk 5);
- Bereidheid om de zedeninspecteurs te laten deelnemen aan de specifieke ZSG-opleiding voor zedeninspecteurs;
- Bereidheid tot samenwerking met andere politiediensten in het kader van de Zorgcentra na Seksueel Geweld.

Het parket:

- Bereidheid tot aanduiding van een verantwoordelijke magistraat (zie hoofdstuk 5);
- Bereidheid tot samenwerking met erkende laboratoria;
- Bereidheid tot het informeren van de parketmagistraten in verband met de procedures van de Zorgcentra na Seksueel Geweld;
- Bereidheid om magistraten verantwoordelijk voor de Zorgcentra na Seksueel Geweld te laten deelnemen aan opleidingen rond seksueel geweld georganiseerd door het Instituut voor Gerechtelijke opleiding (IGO).

2.2 Secundaire partners

Het Zorgcentrum na Seksueel Geweld werkt samen met verschillende andere organisaties in functie van een efficiënte doorverwijzing van en naar het Zorgcentrum na Seksueel Geweld.

Elk Zorgcentrum na Seksueel Geweld heeft minstens een partnerschap met de volgende organisaties uit hun werkingsgebied (de secundaire partners): De Vertrouwenscentra Kindermishandeling of équipes SOS Enfants en de diensten slachtofferonthaal van de Justitiehuisen.

Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of équipe SOS Enfants

- Het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of SOS Enfants kunnen door het multidisciplinair team van de ZSG-afdeling, dat een minderjarig slachtoffer van seksueel geweld opvangt, worden gecontacteerd voor advies en ondersteuning indien er een vermoeden is van een problematische opvoedingssituatie is, er ongerustheid is over de veiligheid van de minderjarige en/of indien het multidisciplinair team van de ZSG-afdeling twijfelt over de toepassing van de meldcodes (zie Bijlage 5: Meldcode Beroepsgeheim).
- Het minderjarig slachtoffer en diens steunfiguren kunnen in het kader van de nazorg en psychosociale ondersteuning doorverwezen worden naar het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of SOS Enfants.
- De lokale samenwerking tussen het Zorgcentrum na Seksueel Geweld en het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of SOS Enfants wordt geregeld in de lokale samenwerkingsovereenkomst.

De diensten slachtofferonthaal van de Justitiehuisen

- Van zodra de behandelende magistraat kennis krijgt van een ZSG-dossier, vat deze magistraat systematisch de diensten slachtofferonthaal van de Justitiehuisen. Dit met het oog op het aanbieden van de diensten van slachtofferonthaal door een justitieassistent aan deze slachtoffers;
- Wanneer het parket een beslissing neemt in een ZSG-dossier, brengt het parket de diensten slachtofferonthaal systematisch op de hoogte van de genomen beslissing. Een justitieassistent zal hierop volgend proactief contact opnemen met het respectievelijke slachtoffer voor het geven van de nodige uitleg.
- Indien een slachtoffer dat zich aanmeldt op het Zorgcentrum na Seksueel Geweld klacht heeft neergelegd, verzorgt de forensisch verpleegkundige de systematische warme doorverwijzing van het slachtoffer naar het Justitiehuis tijdens het casemanagement.
- De forensisch verpleegkundige zal het slachtoffer steeds doorverwijzen tot de diensten slachtofferonthaal ingeval van vragen m.b.t. de procedure na klachtindiening.

2.3 Andere partners

Daarnaast werkt het Zorgcentrum na Seksueel Geweld, afhankelijk van de sociale kaart van de regio, samen met andere organisaties die een rol kunnen spelen in de zorg voor slachtoffers van seksueel geweld, zoals Slachtofferhulp van de Centra Algemeen Welzijnswerk/les Services Aide aux Victimes, de Centra Geestelijke Gezondheidszorg, huisartsen, Centra voor Leerlingenbegeleiding, Family Justice Centers, ketenaanpak, de Commissies voor Juridische Bijstand, etc.

3 INFRASTRUCTUURCRITERIA

De ZSG-afdeling is een aparte entiteit binnen een ziekenhuis, bestaande uit verschillende ruimtes. Volgend overzicht geeft weer welke infrastructuur noodzakelijk is op een ZSG-afdeling. Er wordt in de uitbouw voorzien in infrastructuur die toegankelijk is voor personen met een beperking en rolstoelgebruikers.

Minimum infrastructuur	Optionele infrastructuur
Nabij spoedafdeling	
1 afzonderlijke onthaalruimte	Uitbreiding naargelang het aantal te verwachten slachtoffers
1 afgescheiden ruimte voor administratief werk	
2 uitgeruste consultatieruimtes	Uitbreiding naargelang het aantal te verwachten slachtoffers
1 badkamer met toilet en douche	Uitbreiding naargelang het aantal te verwachten slachtoffers
1 beveiligde ruimte voor de bewaring van stalen	
1 consultatieruimte psycholoog	Uitbreiding naargelang het aantal te verwachten slachtoffers
1 beveiligde ruimte voor gefilmd verhoor	Beveiligde ruimte(s) voor TAM-verhoor
1 rustkamer	
Nabijheid van keuken	Eigen keuken
	Teamvergaderzaal/polyvalente ruimte

Nabij de spoedafdeling

- > De ZSG-afdeling heeft een ander onthaal dan de spoedafdeling.
- > De ZSG-afdeling bevindt zich op een met bed of rolstoel vervoerbare afstand van de spoedafdeling, voor het geval het slachtoffer spoedeisende hulp nodig heeft.

Onthaalruimte:

- > De afzonderlijke onthaalruimte is aangenaam ingericht en voorzien van makkelijke stoelen of zeteltjes voor het slachtoffer en eventuele steunfiguren.
- > Er is ruimte om affiches en/of een beeldscherm met boodschappen op te hangen.
- > De onthaalruimte beschikt over een kinderhoek.
- > De onthaalruimte wordt uitgebreid naargelang het aantal te verwachten slachtoffers.

Administratieve ruimte:

- > Dit is een afgescheiden ruimte waarin de forensisch verpleegkundige administratieve taken uitvoert.
- > De administratieve ruimte is uitgerust met een bureau, telefoon, PC en kleurenkopieermachine.

Twee consultatieruimtes:

- > De consultatieruimtes hebben een klinische doch aangename inrichting en garanderen visuele en auditieve privacy.
- > Een bureau, computer en stoelen voor de forensisch verpleegkundige, het slachtoffer en eventuele steunfiguren zijn aanwezig.
- > Instrumenten om de vitale functies te controleren, een onderzoeksbank en/of een gynaecologische stoel, een koelbox en materiaal om de nodige forensische en medische testen te doen, zijn aanwezig.
- > Er is ruimte voor een kast waarin alle materiaal voor de forensische staafname (zie “Lijst van forensisch materiaal”) overzichtelijk zit opgeborgen.
- > De ruimte beschikt over gladde wanden, vloeren en meubilair om maximale hygiëne na poetsen te garanderen en contaminatie van sporen tegen te gaan. Hou bij de constructie van nieuwe consultatieruimtes zoveel mogelijk rekening met geldende internationale normen³.
- > De onderzoekstafel, de gynaecologische stoel en het werkblad in de consultatieruimte worden voor en na elk forensisch onderzoek DNA-vrij gemaakt met daarvoor bestemde doekjes of spray.
- > De ZSG-afdeling stelt een standaardprocedure op voor het poetsen van de consultatieruimtes.
- > Om verdere DNA-contaminatie te kunnen opvolgen, stelt de ZSG-afdeling een procedure op voor het afstaan van het DNA van de forensisch verpleegkundigen aan het DNA-labo.
- > Minimum 1 van de consultatieruimtes is kindvriendelijk ingericht en beschikt over poppen of ander materiaal om het forensisch onderzoek aan zowel meisjes als jongens uit te leggen.
- > Een van de consultatieruimtes kan gebruikt worden door de arts van het hiv-referentiecentrum, indien er lokaal een akkoord is met het hiv-referentiecentrum om een arts naar het Zorgcentrum te detacheren.
- > Het aantal consultatieruimtes wordt uitgebreid naargelang het aantal te verwachten slachtoffers.

Badkamer:

- > Er is een toilet, lavabo en douche aanwezig in de badkamer, en er wordt douchemateriaal (zeep en shampoo) voorzien voor de slachtoffers die van de douchefaciliteiten gebruik willen maken.
- > Er wordt kledij, ondergoed en/of schoenen voorzien voor de slachtoffers.
- > In het toilet kunnen affiches worden opgehangen in verband met het bewaren van sporen.

Beveiligde ruimte voor bewaren van stalen en kledij:

- > De beveiligde ruimte voor bewaring van de afgenomen stalen en de kledij bevindt zich nabij de consultatieruimtes.
- > Er is plaats voor minimum 2 diepvriezers voor forensische stalen en minimum 2 kasten voor de bewaring van zakken met kledij van de slachtoffers.
- > De 2 diepvriezers hebben een constante temperatuur van -20°C en zijn voorzien van een sensor.
- > De ruimte is beveiligd door een toegangsbeperking met badge en indien mogelijk ook met cameracontrole om alle mogelijke contaminatie of manipulatie van sporen te vermijden.

Consultatieruimte voor de psycholoog:

- > De consultatieruimte is voorzien van een bureau, computer, stoelen en makkelijke zeteltjes.
- > De ruimte heeft een aangename inrichting en de visuele en auditieve privacy van de ruimte is

³ Zie hoofdstuk “facilities” in [DNA anti-contamination: forensic medical examination in sexual assault referral centres and custodial facilities](#) (2020).

gegarandeerd.

- > Het aantal consultatieruimtes wordt uitgebreid naargelang het aantal te verwachten slachtoffers.

Verhoorkamer voor politie:

- > Dit is een permanente ruimte voor de politie waarin een gefilmd verhoor kan worden afgenomen op een geruststellende manier.
- > De toegang tot deze ruimte is beveiligd en de visuele en auditieve privacy van de ruimte is gegarandeerd.
- > De verhoorkamer is uitgerust met een tafel, minimum 4 stoelen, een kast, een telefoon, zowel een beveiligde als een normale internetverbinding, een professionele printer en een registratiesysteem. Indien niet wordt gewerkt met mobile offices wordt eveneens voorzien in een vaste computer met toegang tot de politie-databanken.
- > Het registratiesysteem bestaat uit twee subsystemen:
  - Een audiovisueel observatiesysteem dat toelaat beeld en geluid op te nemen van het verhoor.
  - Een systeem voor bewaring van de opnames op een opslagmedium dat nadien kan worden neergelegd ter griffie.
- > Het politiemateriaal dient permanent in de verhoorkamer aanwezig te blijven.
- > Het wordt aanbevolen om te voorzien in een verhoorkamer die voldoet aan de geldende voorwaarden⁴ om een TAM-verhoor af te nemen. In deze verhoorkamer kan tevens het gefilmd verhoor van meerderjarige slachtoffers worden afgenomen indien de andere verhoorkamers reeds in gebruik zijn en het TAM-verhoor lokaal niet werd gereserveerd.
- > Verlichting en verluchting is gegarandeerd.
- > Indien mogelijk is er een aparte ingang voor politie tot de ZSG-afdeling, zodat zij niet langs de andere ruimtes moeten.

Rustkamer:

- > Dit is een aparte ruimte op de ZSG-afdeling die voorzien is van minimum één slaapbank of bed zodat een slachtoffer er kan uitrusten.
- > Indien mogelijk wordt het aantal rustkamers uitgebreid naargelang het aantal te verwachten slachtoffers.

Teamvergaderzaal:

- > Optioneel is er een eigen polyvalente ruimte voor teamoverleg en groepsessies.

De ZSG-afdeling volgt de ziekenhuiswetgeving en andere betrokken internationale normering voor wat betreft de infrastructuurnormen. Dit houdt ook in dat zij in de ruimtes, voorzien voor politie, de richtlijnen in verband met welzijn op het werk voor politie volgen en meer bepaald wat betreft de minimale grootte van de verhoorkamer.

⁴ Zie Gemeenschappelijke Omzendbrief van 14 oktober 2021 over de audiovisuele opname van het verhoor van minderjarige en kwetsbare meerderjarige slachtoffers of getuigen van misdrijven.

4 FUNCTIEPROFIELEN

Onderstaande functieprofielen beschrijven de minimumvereisten waaraan het personeel van de Zorgcentra na Seksueel Geweld moet voldoen. De primaire partners van de Zorgcentra na Seksueel Geweld integreren deze vereisten in de bestaande functieprofielen die zij standaard binnen hun instelling hanteren.

4.1 Forensisch verpleegkundige

Tewerkstelling (VTE):

- > Minimum 50% per forensisch verpleegkundige
- > Maximum 100%, maar bij voorkeur niet meer dan 80% per forensisch verpleegkundige

Taken:

- > Verzorgen van het onthaal van slachtoffers en steunfiguren op de ZSG-afdeling
- > Verlenen van eerste psychologische hulp aan slachtoffers en steunfiguren
- > Verlenen van acute medische zorgen aan het meerderjarig slachtoffer aan de hand van ehet medisch protocol, onder staand order van de artsen van wacht. De acute medische zorgen aan minderjarige slachtoffers worden geboden samen met een arts van wacht volgens het handelingsplan minderjarigen
- > Uitvoeren van forensisch onderzoek bij het meerderjarig slachtoffer aan de hand van een gestandaardiseerd forensisch stappenplan, onder staand order van de artsen van wacht. Het forensisch onderzoek bij minderjarige slachtoffers wordt geboden in samenwerking met een arts van wacht volgens het handelingsplan minderjarigen
- > Regelmatig contacteren van het slachtoffer aan de hand van een gestandaardiseerd protocol voor het casemanagement met volgende doelstellingen:
  - Informeren, organiseren en motiveren rond afspraken met andere zorgverleners
  - Opvolgen van medicatie-inname
  - Evalueren en ondersteunen van de mentale toestand van het slachtoffer en doorverwijzen naar de ZSG-psycholoog of, bij minderjarigen, naar het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of SOS Enfants
  - Organiseren en opvolgen van een warme doorverwijzing naar psychosociale diensten intern of extern aan het ziekenhuis
  - Opvolgen van de beslissing tot en informeren rond het neerleggen van een klacht bij de politie
  - Bij beslissing tot klachtneerlegging: een warme doorverwijzing organiseren van slachtoffers naar de dienst slachtofferonthaal van de Justitiehuisen voor informatie en ondersteuning tijdens de gerechtelijke procedure en/of politie in het kader van de politionele opvolging van hun klacht
- > Aanspreekpunt zijn voor andere zorgverleners en het slachtoffer
- > Online en telefonisch slachtoffers, steunfiguren en derden informeren over seksueel geweld en het Zorgcentrum na Seksueel Geweld in het kader van mogelijke aanmeldingen van slachtoffers
- > Deelname aan overleg met ZSG-teamleden, andere interne en externe partners van het Zorgcentrum na Seksueel Geweld
- > Deelnemen aan intervisie- en supervisiesessies
- > Rapporteren in daartoe bestemde registratiesystemen en desgevallend medewerking verlenen aan wetenschappelijk onderzoek in verband met de Zorgcentra na Seksueel Geweld op vraag van de betrokken overheid.

Vereisten:

- > Behaalden minstens een grauaat of bachelor in de Verpleging of Vroedkunde⁵
- > Zijn op de hoogte van de sociale kaart van de regio van de ZSG-afdeling of zijn bereid deze kennis te verwerven
- > Engageren zich om de basis- en continue opleiding i.v.m. de Zorgcentra na Seksueel Geweld te volgen
- > Engageren zich om deel te nemen aan intervisie en supervisie
- > Hebben minstens 2 jaar, en bij voorkeur 5 jaar, ervaring in een ziekenhuissetting
- > Hangen geen mythes rond seksueel geweld aan
- > Zijn bereid te functioneren binnen een interdisciplinair team en samen te werken met alle betrokken partners van het Zorgcentrum na Seksueel Geweld
- > Hebben een uitstekende veerkracht (vermogen om zich aan te passen aan stress en tegenslag)
- > Zijn empathisch, gedreven en proactief
- > Kunnen zelfstandig werken en vlot in team functioneren
- > Zijn flexibel en kunnen zich aanpassen aan de noden van het werk
- > Vertonen een open attitude tegenover mensen met een andere culturele achtergrond, een andere genderidentiteit, een andere seksuele oriëntatie of op basis van andere mogelijke discriminatiegronden⁶.
- > Hebben uitstekende coördinerende en organisatorische vaardigheden
- > Kunnen vlot communiceren in de officiële ta(a)len van de regio waar de ZSG-afdeling gelegen is, en dit zowel mondeling als schriftelijk
- > Kennis van andere talen strekt tot de aanbeveling
- > Zijn bereid te werken in een ploegensysteem 24/24 - 7/7

4.2 Psycholoog

Tewerkstelling (VTE)⁷:

- > Minimum 30% per psycholoog
- > Maximum 80% per psycholoog

Taken:

- > Uitvoeren van een gestandaardiseerd psychologisch assessment van slachtoffers van seksueel geweld op specifieke tijdstippen in de opvolging van het slachtoffer:
  - Op dag 3 of 4 na het seksueel geweld, waarbij de risicofactoren bij het slachtoffer op ontwikkelen van PTSS en symptomen van acute stress in kaart gebracht worden
  - Op maand 1 na het geweld waarbij een screening naar de ontwikkeling van PTSS bij het slachtoffer

⁵ Enkel vroedkundigen die het in artikel 63 van de WUG bedoeld diploma hebben behaald voor 1 oktober 2018 komen in aanmerking om door het ziekenhuis te worden aangesteld als forensisch verpleegkundige op de ZSG-afdeling.

⁶ Verdrag van Istanbul artikel 4, paragraaf 3: "De uitvoering van de bepalingen van dit Verdrag door de partijen, met name maatregelen ter bescherming van de rechten van slachtoffers, wordt gewaarborgd zonder discriminatie op welke grond dan ook, zoals geslacht, gender, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere opvatting, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, seksuele geaardheid, genderidentiteit, leeftijd, gezondheid, handicap, burgerlijke staat, migranten- of vluchtelingenstatus of andere status."

⁷ De ZSG-psycholoog voert binnen de met de werkgever overeengekomen VTE eveneens de nodige administratieve taken uit en dit in verhouding tot het klinische werk dat men verricht.

uitgevoerd wordt

- Op het moment van aanmelding van slachtoffers waarbij het geweld langer dan 1 maand geleden plaatsvond
- > Aanbieden van evidence-based therapievormen aan slachtoffers van seksueel geweld
- > Doorverwijzing organiseren van slachtoffers naar andere psychologische begeleidingsdiensten intern of extern aan het ziekenhuis in samenwerking met de forensisch verpleegkundige
- > Deelnemen aan overleg met ZSG-teamleden en andere interne en externe partners van het Zorgcentrum na Seksueel Geweld
- > Deelnemen aan super- en intervisiesessies
- > Rapporteren van de voortgang van patiënten in daartoe bestemde registratiesystemen en desgevallend medewerking verlenen aan wetenschappelijk onderzoek in verband met de Zorgcentra na Seksueel Geweld op vraag van de betrokken overheid

Vereisten:

- > Hebben een diploma Licentiaat/Master in de Klinische Psychologie
- > Hebben een erkende psychotherapie opleiding gevolgd of zijn bereid dit te volgen
- > Een EMDR-therapie-opleiding gevolgd hebben strekt tot de aanbeveling
- > Master of opleiding in de seksuologie gevolgd hebben strekt tot de aanbeveling
- > Hebben minstens 5 jaar klinische ervaring
- > Hebben bij voorkeur minstens 3 jaar ervaring met slachtoffers van seksueel geweld/trauma
- > Engageren zich om de basis- en continue opleiding i.v.m. de Zorgcentra na Seksueel Geweld te volgen
- > Engageren zich om deel te nemen aan intervisie en supervisie
- > Hangen geen mythes rond seksueel geweld aan
- > Zijn bereid te functioneren binnen een interdisciplinair team en samen te werken met alle betrokken partners van het Zorgcentrum na Seksueel Geweld
- > Volgen de deontologische code zoals die door de Psychologencommissie voorgeschreven wordt
- > Hebben een uitstekende veerkracht (vermogen om zich aan te passen aan stress en tegenslag)
- > Zijn empathisch, gedreven en proactief
- > Kunnen zelfstandig werken en vlot in team functioneren
- > Zijn flexibel en kunnen zich aanpassen aan de noden van het werk
- > Vertonen een open attitude tegenover mensen met een andere culturele achtergrond, een andere genderidentiteit, een andere seksuele oriëntatie of andere mogelijke discriminatievormen⁸
- > Hebben uitstekende organisatorische vaardigheden
- > Kunnen vlot communiceren in de officiële ta(a)len van de regio waar de ZSG-afdeling gelegen is, en dit zowel mondeling als schriftelijk
- > Kennis van andere talen strekt tot de aanbeveling

⁸ Verdrag van Istanbul artikel 4, paragraaf 3: "De uitvoering van de bepalingen van dit Verdrag door de partijen, met name maatregelen ter bescherming van de rechten van slachtoffers, wordt gewaarborgd zonder discriminatie op welke grond dan ook, zoals geslacht, gender, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere opvatting, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, seksuele geaardheid, genderidentiteit, leeftijd, gezondheid, handicap, burgerlijke staat, migranten- of vluchtelingenstatus of andere status."

verwerven

- > Hangen geen mythes rond seksueel geweld aan
- > Zijn bereid te functioneren binnen een interdisciplinair team en samen te werken met alle betrokken partners van het Zorgcentrum na Seksueel Geweld
- > Hebben een uitstekende veerkracht
- > Zijn empathisch, gedreven en proactief
- > Kunnen zelfstandig werken en vlot in team functioneren
- > Zijn flexibel en kunnen zich aanpassen aan de noden van het werk
- > Vertonen een open attitude tegenover mensen met een andere culturele achtergrond, een andere genderidentiteit, een andere seksuele oriëntatie of andere mogelijke discriminatievormen⁹
- > Hebben uitstekende coördinerende vaardigheden
- > Kunnen vlot communiceren in de officiële ta(a)len van de regio waar de ZSG-afdeling gelegen is, en dit zowel mondeling als schriftelijk
- > Kennis van andere talen strekt tot de aanbeveling

4.4 Arts-medisch verantwoordelijke ZSG-afdeling

Tewerkstelling (VTE):

- > Minimum 10%
- > Eventuele uitbreiding naar 50% op basis van het aantal slachtoffers

Taken:

- > Eindverantwoordelijke zijn voor
  - Het opstellen en up-to-date houden van de lokale medische ZSG-protocollen, in samenwerking met de verschillende medische disciplines
  - Het beschikbaar maken van de medische ZSG-protocollen op het intranetsysteem van het ziekenhuis
  - De jaarlijkse organisatie van infomomenten voor de nieuwe artsen en artsen in opleiding van de belangrijkste samenwerkende disciplines (infectiologie, gynaecologie, pediatrie, psychiatrie en urgentiegeneeskunde)
  - Het identificeren van een referentiepersoon bij medische disciplines waarmee samenwerking minder courant is (urologie, gastro-enterologie, geriatrie, orthopedie)
  - Het technisch ondersteunen van ZSG-afdeling medewerkers via deelname aan casusoverleg en revisie van medische dossiers
- > Deelnemen aan de ZSG-vergaderingen, zowel op nationaal niveau (vertegenwoordigerscomité, technische werkgroepen...) als op lokaal niveau (lokaal ZSG-coördinatieteam, teamoverleg...)
- > Nauwe samenwerking met leidinggevende ZSG-afdeling van het ziekenhuis en de ZSG-afdeling medewerkers bij de uitvoering van hun taken

Vereisten:

- > Beschikken minimaal over de functie van adjunct-kliniekhoofd of hebben deze functie in het verleden uitgeoefend

⁹ Verdrag van Istanbul artikel 4, paragraaf 3: "De uitvoering van de bepalingen van dit Verdrag door de partijen, met name maatregelen ter bescherming van de rechten van slachtoffers, wordt gewaarborgd zonder discriminatie op welke grond dan ook, zoals geslacht, gender, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere opvatting, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, seksuele geaardheid, genderidentiteit, leeftijd, gezondheid, handicap, burgerlijke staat, migranten- of vluchtelingenstatus of andere status."

- > Engageren zich om de basisopleiding voor ZSG-medewerkers te volgen
- > Zijn op de hoogte van de sociale kaart van de regio van de ZSG-afdeling of zijn bereid deze kennis te verwerven
- > Hangen geen mythes rond seksueel geweld aan
- > Zijn bereid te functioneren binnen een interdisciplinair team en samen te werken met alle betrokken partners van het Zorgcentrum na Seksueel Geweld
- > Hebben een uitstekende veerkracht
- > Zijn empathisch, gedreven en proactief
- > Kunnen zelfstandig werken en vlot in team functioneren
- > Zijn flexibel en kunnen zich aanpassen aan de noden van het werk
- > Vertonen een open attitude tegenover mensen met een andere culturele achtergrond, een andere genderidentiteit, een andere seksuele oriëntatie of andere mogelijke discriminatievormen¹⁰
- > Hebben uitstekende coördinerende vaardigheden
- > Kunnen vlot communiceren in de officiële ta(a)len van de regio waar de ZSG-afdeling gelegen is, en dit zowel mondeling als schriftelijk
- > Kennis van andere talen strekt tot de aanbeveling

4.5 Zedeninspecteur

Taken:

- > Verantwoordelijk voor de afname van het verhoor van slachtoffers van acuut seksueel geweld die klacht wensen neer te leggen (met uitzondering van de gevallen waar een audiovisueel TAM-verhoor is aangewezen¹¹). Het verhoor vindt plaats op de ZSG-afdeling en wordt bij voorkeur en mits toestemming van het slachtoffer gefilmd. Het verhoor wordt afgenomen nadat de holistische zorg door de forensisch verpleegkundige werd voorzien.
- > Verantwoordelijk voor het (eerste) contact met de magistraat. De zedeninspecteur communiceert de eventuele bijkomende onderzoeksdaden naar de verantwoordelijke voor de behandeling van het dossier binnen de politie.
- > Instaan voor de inbeslagname, verzegeling en bewaring van de forensische stalen, de kledij en het forensisch stappenplan en dit onder de verantwoordelijkheid van een Officier van de Gerechtelijke Politie.
- > Instaan voor de coördinatie van het vervoer van het slachtoffer van de ZSG-afdeling naar huis of naar een andere opvangplek, indien het slachtoffer dit wenst.
- > Opstellen van de noodzakelijke aanvankelijke en eventuele navolgende processen-verbaal.
- > Nauw samenwerken met de andere partners in het Zorgcentrum na Seksueel Geweld zoals het ziekenhuispersoneel, alsook met de andere betrokken diensten binnen de geïntegreerde politie en het parket.

Indien andere taken noodzakelijk zijn (zoals arrestatie, huiszoeking, verhoor van getuigen, etc.), zullen deze niet

¹⁰ Verdrag van Istanbul artikel 4, paragraaf 3: “De uitvoering van de bepalingen van dit Verdrag door de partijen, met name maatregelen ter bescherming van de rechten van slachtoffers, wordt gewaarborgd zonder discriminatie op welke grond dan ook, zoals geslacht, gender, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere opvatting, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, seksuele geaardheid, genderidentiteit, leeftijd, gezondheid, handicap, burgerlijke staat, migranten- of vluchtelingenstatus of andere status.”

¹¹ Ingeval het slachtoffer, dat audiovisueel verhoord moet worden, vergezeld wordt door een steunfiguur tijdens de aanmelding op het Zorgcentrum na Seksueel Geweld kan de zedeninspecteur evenwel instaan voor het verhoor van deze begeleidende steunfiguur.

uitgevoerd worden door de zedeninspecteur maar door de bevoegde dienst van de geïntegreerde politie zonder dat dit ten koste gaat van de aandacht voor de noden van het slachtoffer.

Vereisten:

- > Minstens deel uitmaken van het operationeel basiskader
- > Blijk geven van een goede houding tegenover slachtoffers van seksueel geweld
- > Indien er gewerkt wordt met een permanentiesysteem: bereid zijn om onregelmatige prestaties te verrichten binnen het permanentiesysteem (24/7) waarbij men bereikbaar- en terugroepbaar is
- > Toelating krijgen van de korpschef en/of dienstchef
- > Geen negatieve evaluatie hebben op het vlak van omgaan met slachtoffers
- > Voldoende kennis hebben van:
  - De wet op het Politieambt
  - De artikelen van het Strafwetboek en Wetboek van Strafvordering inzake seksueel geweld
  - Korpsinstructies en aanverwante wet- en regelgeving inzake verkrachting, aantasting van de seksuele integriteit, openbare zedenschennis, kinderpornografie, audiovisueel verhoor slachtoffers en getuigen, DNA-procedure in strafzaken, seksuele agressie set (SAS), politionele slachtofferbejegening en decreten en ordonnanties inzake integrale jeugdhulp
  - De Salduz-wetgeving
  - De wetgeving inzake beroepsgeheim
  - Het draaiboek zedenmisdrijven van de federale politie
- > Het beheersen van gespreks- en verhoortechnieken
- > In staat zijn een kwalitatief proces-verbaal neer te schrijven
- > Goede schriftelijke, verbale en non-verbale communicatieve vaardigheden bezitten
- > In staat zijn sporenbewust op te treden
- > De functionele opleiding “Zedeninspecteur voor de Zorgcentra na Seksueel Geweld” gevolgd hebben en geslaagd zijn voor de eindevaluatie
- > Zich engageren om jaarlijks minimum 3,5 uur aan relevante opleiding te volgen, alsook minstens deel te nemen aan intervisie- (jaarlijks minimum 3 uur) en supervisiemomenten (jaarlijks minimum 1,5 uur)
- > Het vertonen van een open houding tegenover mensen met een andere culturele achtergrond, een andere genderidentiteit, een andere seksuele oriëntatie of andere mogelijke discriminatievormen¹²
- > Hangen geen mythes rond seksueel geweld aan
- > Bereid zijn te functioneren binnen een multidisciplinair team en samen te werken met alle betrokken partners
- > Blijk geven van flexibiliteit, luistervaardigheid, zelfkritiek en een gezonde dosis empathie
- > Kunnen omgaan met verschillende kwetsbare groepen van slachtoffers van zedenmisdrijven
- > Kunnen omgaan met het thema seksualiteit
- > In staat zijn signalen van seksueel geweld op te merken

¹² Verdrag van Istanbul artikel 4, paragraaf 3: “De uitvoering van de bepalingen van dit Verdrag door de partijen, met name maatregelen ter bescherming van de rechten van slachtoffers, wordt gewaarborgd zonder discriminatie op welke grond dan ook, zoals geslacht, gender, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere opvatting, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, seksuele geaardheid, genderidentiteit, leeftijd, gezondheid, handicap, burgerlijke staat, migranten- of vluchtelingenstatus of andere status.”

4.6 ZSG-coördinator politie

Bezetting:

- > Minimaal 20% per Zorgcentrum na Seksueel Geweld

Taken:

- > Beheer van de zedeninspecteurs van het Zorgcentrum na Seksueel Geweld:
  - Organiseren van de rekrutering van de zedeninspecteurs
  - Up-to-date houden van de lijst met de contactgegevens van de beschikbare zedeninspecteurs (rekening houdend met verlof, opleiding, etc.)
  - Evalueren van het aantal beschikbare zedeninspecteurs
  - Garanderen van een 24/24 en 7/7 permanentie van zedeninspecteurs
- > Beheer van de basisvoorwaarden voor de verhoren door de zedeninspecteurs
  - Garanderen van een geschikte verhoorruiimte voor de zedeninspecteurs op de ZSG-afdeling in overleg met leidinggevende ZSG-afdeling van het ziekenhuis
  - Zorgen voor de aanwezigheid van het nodige materiaal in de verhoorkamer van de ZSG-afdeling (computer, camera, etc.)
  - Bewaken van de expertise van de zedeninspecteurs met betrekking tot het verhoren van slachtoffers van seksueel geweld
- > Bewaken van de kwaliteit van de opleiding tot “Zedeninspecteur voor de Zorgcentra na Seksueel Geweld” georganiseerd door de Politiescholen
  - Communiceren van de opleidingsnoden van de zedeninspecteurs aan de desbetreffende Politieschool
  - Identificeren en signaleren van noodzakelijke aanpassingen aan het curriculum van de opleiding “Zedeninspecteur voor de Zorgcentra na Seksueel Geweld”;
  - Coördineren van de technische ondersteuning aan de politieschool met betrekking tot de opleiding (bv. sessies geven binnen de opleiding...)
- > Beheer van de individuele opvolging van zedeninspecteurs
  - Bewaken van het aanbod van en deelname aan supervisie, intervisie en evaluatiegesprekken van de zedeninspecteurs
  - Faciliteren van teamoverleg met zedeninspecteurs
- > Onderhouden van relaties met de verschillende betrokken partners in het kader van het Zorgcentrum na Seksueel Geweld en bewerkstelligen van een goede samenwerking
  - Het opvolgen van overeenkomsten en samenwerkingsovereenkomsten
  - Deelnemen aan de lokale ZSG-coördinatievergadering en de nationale ZSG-vergaderingen, met name de politionele-justitiële werkgroep en het vertegenwoordigerscomité ZSG
  - De eindverantwoordelijkheid dragen voor de registratie van de activiteiten van de zedeninspecteurs op het Zorgcentrum na Seksueel Geweld
  - Het coördineren van de redactie van het financieel en inhoudelijk rapport i.v.m. de activiteiten van de zedeninspecteurs op het Zorgcentrum na Seksueel Geweld
  - Contactpersoon zijn voor externe en interne communicatie in verband met het Zorgcentrum na Seksueel Geweld
- > Garanderen van een optimale communicatie binnen de politie rond de Zorgcentra na Seksueel Geweld
- > Stimuleren tot een optimalisering van de structuren en processen binnen de politie met als doelstelling het onthaal van en de omgang met slachtoffers van seksueel geweld te verbeteren.
- > Behouden van het administratief overzicht over de verschillende ZSG-dossiers waarbij klacht werd neergelegd

Vereisten:

- > Beschikken over coördinatie- en leiderschapscompetenties
- > Goede kennis hebben van de werking van politie en parket
- > Geen negatieve evaluatie hebben op het vlak van omgaan met slachtoffers
- > De filosofie van de Zorgcentra na Seksueel Geweld onderschrijven
- > Goede kennis hebben van de materie seksuele misdrijven
- > Hangen geen mythes rond seksueel geweld aan
- > Kunnen omgaan met het thema seksualiteit
- > Vertonen een open houding tegenover mensen met een andere culturele achtergrond, een andere genderidentiteit, een andere seksuele oriëntatie of andere mogelijke discriminatievormen¹³
- > Bereid zijn te functioneren binnen een multidisciplinair team en samen te werken met alle betrokken partners
- > Blijk geven van flexibiliteit, luistervaardigheid, zelfkritiek en een gezonde dosis empathie

4.7 Liaisontaken van de politie

Liaisontaken die voortvloeien uit de multidisciplinaire samenwerking binnen het Zorgcentrum na Seksueel Geweld, worden ingebed binnen de reguliere werking van de politie.

Taken:

- > Beantwoorden van vragen van de slachtoffers die zich op de ZSG-afdeling aanmeldden in verband met de politionele opvolging van hun klacht
- > Contacten onderhouden met de forensisch verpleegkundigen, onderzoekers van de verschillende politiediensten, het parket, de onderzoeksrechters, de dienst Slachtofferbejegening van de politie en de dienst Slachtofferonthaal van de Justitiehuizen teneinde hen met elkaar in contact te brengen

4.8 Aanbevelingen met betrekking tot de functie magistraat verantwoordelijk voor de Zorgcentra na Seksueel Geweld bij het parket van eerste aanleg

Vereisten:

- > Bij voorkeur een magistraat onderlegd in de materie van seksueel geweld

Taken:

- > Deelname aan de lokale ZSG-coördinatievergadering en de nationale ZSG-vergaderingen, met name de politionele-justitiële werkgroep en het vertegenwoordigerscomité ZSG
- > Opvolgen van de ZSG-samenwerkingsovereenkomsten
- > Garanderen van de informatiedoorstroom naar de magistraten en onderzoeksrechters in verband met de ZSG-procedures
- > Toezien op het systematisch vatten van de Dienst Slachtofferonthaal met het oog op het aanbieden van hun

¹³ Verdrag van Istanbul artikel 4, paragraaf 3: “De uitvoering van de bepalingen van dit Verdrag door de partijen, met name maatregelen ter bescherming van de rechten van slachtoffers, wordt gewaarborgd zonder discriminatie op welke grond dan ook, zoals geslacht, gender, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere opvatting, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, seksuele geaardheid, genderidentiteit, leeftijd, gezondheid, handicap, burgerlijke staat, migranten- of vluchtelingenstatus of andere status.”

dienstenaanbod aan slachtoffers die op het Zorgcentrum werden behandeld¹⁴

- > Erop toezien dat de magistraten systematisch om de tussenkomst van de Dienst Slachtofferonthaal vragen met het oog op het toelichten van de gerechtelijke beslissingen in ZSG-dossiers aan slachtoffers.
- > Erop toezien dat in het kader van minderjarige slachtoffers van seksueel geweld wordt gehandeld met inachtneming van de bestaande protocollen m.b.t. kindermishandeling¹⁵
- > Contactpersoon zijn voor interne en externe communicatie in verband met het Zorgcentrum na Seksueel Geweld

5 AANVULLENDE KWALITEITSCRITERIA

5.1. Teamoverleg, intervisie en supervisie¹⁶

Om de kwaliteit van de geboden zorg op de ZSG-afdeling te garanderen en de medewerkers te ondersteunen in het uitvoeren van hun taken, organiseert elk Zorgcentrum volgende activiteiten:

- > **Teamoverleg tussen minimaal de forensisch verpleegkundigen, ZSG-psychologen en de leidinggevende ZSG-afdeling van het ziekenhuis** en dit minimum op tweewekelijkse basis.
- > **Trimestriële groepsintervisie voor de forensisch verpleegkundigen en ZSG-psychologen** onder andere voor het bespreken van, de medische zorgen, het forensisch onderzoek, de psychologische opvolging en het casemanagement, alsook voor de bespreking van de interne werkprocessen en het groepsfunctioneren. Tijdens de intervisie kan het ZSG-personeel casussen aanhalen waarbij zij moeilijkheden ondervonden of kunnen ZSG-dossiers besproken worden door middel van een steekproef. De trimestriële groepsintervisie wordt geleid door de leidinggevende ZSG-afdeling van het ziekenhuis in het bijzijn van de arts-medisch verantwoordelijke.
- > **Groepssupervisie voor de forensisch verpleegkundigen en/of de ZSG-psychologen** onder leiding van een externe expert. De groepssupervisie wordt afhankelijk van de vraag en noden van het team afzonderlijk georganiseerd per functieprofiel of voor alle teamleden tezamen. Het ziekenhuis voorziet in de mogelijkheid van **individuele supervisie** zodat gereageerd kan worden op crisissituaties of individuele noden van de forensisch verpleegkundigen of ZSG-psychologen.
- > **Technische supervisie van de forensisch verpleegkundigen** in verband met het forensisch onderzoek onder leiding van een forensisch arts of een expert inzake forensisch onderzoek. Pas aangeworven forensisch verpleegkundigen nemen hier minstens twee keer per jaar aan deel tijdens hun eerste jaar van tewerkstelling. Ervaren forensisch verpleegkundigen nemen hier minimum één keer per jaar aan deel.
- > Jaarlijkse **individuele supervisie voor de zedeninspecteurs** onder leiding van een externe psycholoog.
- > **Teamoverleg tussen de zedeninspecteurs en de ZSG-coördinator van de politie** voor afstemming van de structurele werking, en dit minstens tweemaal per jaar.
- > Er wordt aanbevolen om ook te voorzien in **multidisciplinair teamoverleg tussen de forensisch verpleegkundigen, de leidinggevende van de ZSG-afdeling, de arts-medisch verantwoordelijke, de zedeninspecteurs en de ZSG-coördinator van de politie.**

¹⁴ Zoals momenteel voorzien in de omzendbrief COL 4/2017 van 23 februari 2017 over de Ministeriële Richtlijn betreffende de Seksuele Aggressie Set (S.A.S.)

¹⁵ Protocole d'intervention entre le secteur médico-psycho-social et le secteur judiciaire van 26 april 2007 ondertekend door de minister van Justitie, de ministers van de Franstalige Gemeenschap en van de Duitstalige Gemeenschap en het Protocol Kindermishandeling van 30 maart 2010 ondertekend door de minister van Justitie en de Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

¹⁶ Leidinggevendenden nemen in principe niet deel aan de groeps- en individuele supervisiesessies. Indien nodig en gewenst, kunnen zij wel deelnemen aan de technische supervisiesessies.

- > Deelname aan de **nationaal georganiseerde basis-, specifieke en voortgezette opleiding** van de Zorgcentra na Seksueel Geweld

5.2. Overleg met primaire en secundaire partners

- > Elke primaire partner neemt deel aan de driemaandelijke lokale coördinatievergadering. De secundaire partners kunnen tevens uitgenodigd worden om lid te worden van het lokaal coördinatieteam.
- > Elke primaire partner neemt deel aan de nationale technische werkgroepen en het nationale vertegenwoordigerscomité.
- > Om de doorverwijzing van en naar de Zorgcentra te optimaliseren, organiseert de ZSG-afdeling minimum zesmaandelijks operationeel of inhoudelijk overleg met volgende partners uit hun werkingsgebied:
  - Vertrouwenscentrum Kindermishandeling/SOS Enfants
  - Diensten slachtofferonthaal van de Justitiehuizen

5.3. Bereikbaarheid

Het Zorgcentrum na Seksueel Geweld garandeert een 24/24 - 7/7 bereikbaarheid wat betreft de acute zorg voor slachtoffers die zich binnen een week na de feiten melden.

Psychologische begeleiding door de ZSG-psychologen is verzekerd tijdens kantooruren en gedurende minimum 2 avonden per week. Bij voorkeur is er eveneens een mogelijkheid tot consultaties op zaterdag.

5.4. Registratie

- > Elk ziekenhuis levert de gepseudonimiseerde data aan van de individuele slachtoffers die zich op het Zorgcentrum na Seksueel Geweld aanmelden, met als doelstelling de kenmerken van slachtoffers, het ondergane geweld en de verkregen zorg te monitoren en het model van de zorg nationaal bij te sturen waar nodig. Dit gebeurt volgens nationaal gedefinieerde standaarden wat betreft de te verzamelen variabelen en hun waardes, datachecks en aanlevering van de data en in overeenstemming met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (ook genaamd GDPR).
- > De politie levert gepseudonimiseerde data aan in verband met de interventies door de zedeninspecteurs, met als doelstelling de kenmerken van de interventies te monitoren en eventueel bij te sturen. Dit gebeurt eveneens volgens nationaal gedefinieerde standaarden wat betreft de te verzamelen variabelen en hun waardes, datachecks en aanlevering van de data en eveneens in overeenstemming met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (ook genaamd GDPR).
- > Het parket houdt in hun MaCH-registratiesysteem bij welke slachtoffers op het Zorgcentrum werden behandeld, zodoende in de toekomst de juridische uitkomst van het de ZSG-dossiers kunnen worden geanalyseerd.

6 HANDELINGSPLANNEN EN BIJLAGEN

De handelingsplannen beschrijven per type medewerker of slachtoffer de procedures in verband met de zorg op het Zorgcentrum na Seksueel Geweld. Deze handelingsplannen maken integraal deel uit van het ZSG-model en worden omschreven in volgende hoofdstukken:

- > **Hoofdstuk 1:** Handelingsplan voor de forensisch verpleegkundige in de Zorgcentra na Seksueel Geweld – meerderjarige slachtoffers
- > **Hoofdstuk 2:** Handelingsplan voor de ZSG-psycholoog in de Zorgcentra na Seksueel Geweld
- > **Hoofdstuk 3:** Handelingsplan voor de zedeninspecteur in de Zorgcentra na Seksueel Geweld
- > **Hoofdstuk 4:** Handelingsplan voor de opvang van minderjarige slachtoffers in de Zorgcentra na Seksueel Geweld

Bijlagen behorende tot het ZSG-model zijn:

- > **Bijlage 1:** Lijst van forensisch materiaal
- > **Bijlage 2:** Vordering betreffende het forensisch onderzoek in een Zorgcentrum na Seksueel Geweld
- > **Bijlage 3:** Vordering betreffende aanstelling deskundige DNA – forensisch stappenplan afgenomen in een Zorgcentrum na Seksueel Geweld
- > **Bijlage 4:** Vordering betreffende de bewaring van de DNA-stalen van een forensisch onderzoek, uitgevoerd in een Zorgcentrum na Seksueel Geweld, op het aangesteld laboratorium
- > **Bijlage 5:** Meldcode beroepsgeheim

COLOFON

Redacteur:

Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen
Victor Hortaplein 40
1060 Brussel
T 02 233 44 00
gelijkheid.manvrouw@igvm.belgie.be
<http://igvm-iefh.belgium.be>

Oorspronkelijke auteurs - versie 2019:

Prof. Dr. Ines Keygnaert | Saar Baert
International Centre for Reproductive Health
Vakgroep Volksgezondheid en Eerstelijnszorg
Universiteit Gent

Auteurs herwerkte - versie 2024:

Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen

Verantwoordelijke uitgever:

Michel Pasteel – Directeur van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen

Depotnummer:

D/2024/10.043/5

Jaar uitgave:

2024

De functies, titels en graden die in deze publicatie worden gebruikt, verwijzen naar personen van eender welk geslacht of genderidentiteit.

In functie van eventuele referentie naar de nationale criteria en standaardprocedures, gelieve steeds volgende bronvermelding te gebruiken: Keygnaert, I. & Baert, S. (2020). Nationale Criteria en Standaardprocedures voor Zorgcentra na Seksueel Geweld in België. In Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (ed). *Zorgcentra na Seksueel Geweld in België: het ZSG-model* (Editie 2024). Brussel: IGVM.

Cette publication est également disponible en français.

